

5 «Ә» сыныбына жүргізілген зерттеу жұмыстарының анықтамасы

Бүгінгі мұғалімнің жетістігін оқушыларға өзінің берген білімі мен біліктерін үйретумен бағалап қоймайды, сонымен бірге ол өсіп келе жатқан ұрпақты жаңа белгісіз жағдайда әрекет етуіне, олардың өз бетіндік әрекеті мен шығармашылығын дамытуға, қоғам өміріне белсене қатысу үшін ақпаратты өз бетінше табу, талдау, құрылымдау мен тиімді пайдалану икемділіктерін қалыптастыруға қаншалықты тиімді жағдай жасағандығымен бағалайды.

Оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнен өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыру талап етеді. Ол мұғалімнің кәсіптік құзыреттілігімен тікелей байланысты. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі — оның жан-жақты білімінен, ұстаздық шеберлігімен, оқытудың жаңа әдістерін меңгеруімен және сол әдістерді тиімді пайдалануымен өлшенеді. Әрбір оқу пәні бойынша білім, білік, дағдыны ғана игеру оқушы құзыреттілігі үшін жеткіліксіз болып отыр. Оқыту туралы сындарлы түсінік оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнің өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыруын талап етеді.

Мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді әдісі бұл Lesson Study. Lesson Study - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл.

Lesson Study – ге жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдап, құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study -дің циклін өткізген соң мұғалімдер педагогикалық тәсілдерді түрлендіріп немесе жетілдіріп, кейіннен ашық Lesson study, таныстырылым өткізу, баспада жариялау арқылы әріптестеріне таратады. Lesson Study циклін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлап қазақ тілімен әдебиеті пәні мұғалімі Каримсаков А.П Lesson Study тәсілін жүзеге асыру үшін топ мүшелерімен ақылдаса келе, «Деңгейлеп, саралап оқыту технологиясын қолданудың тиімділігі» тақырыбы бойынша 5 «Ә» сыныбында Lesson Study жүргізу жоспарланды. Сыныпта 27 оқушы. Соның ішінде 4 оқушыны саралап,

3 ұл бала Айқынбек Ақтөре, Ибрагим Сүлеймен, Гулмаханбет Мейрамбек және 1 қыз бала Демеу Жасмин алынды. Жалпы сыныптың білім көрсеткіші—72% құрайды. Сыныптың білім деңгейі мен сыныптың белсенділігі мен бәсекелесе, жарыса оқу деңгейі өте жоғары. Сондықтан осы сынып оқушылардың таным белсенділігіне білім деңгейінің жоғары екендігіне көз жеткізу мақсатында ұйымдастылыды. Оқушылар С деңгейіне бөлінді.

Қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі: Каримсаков А.П

Бірінші сабақтың тақырыбы: «Атымтай Жомарт» әңгімесі.

Бірінші Lesson Study-ды талқылау барысында:

С-деңгейіндегі оқушыларға тапсырмалар берілді. Бұл оқушылардың белсенділігі мен қызығушылығының артуына алып келді. Берілген тапсырманы қызығушылықпен орындап отырды. Сонымен қатар ауызша және сөйлемде қалай қолдану жолдары жайлы сұрақтар қойылды. Бұл сабақта Айқынбек Ақтөреге, Ибрагим Сүлейменге, Гулмаханбет Мейрамбекте, Демеу Жасминде, белсенді қатысты, тақырыпты жақсы меңгерді.

Оқушылардың нәтижесін жақсарту үшін Lesson Studyде шығармашылық жұмысқа көбірек көңіл бөлу, оқушылардың өзіне айтқызу, кез-келген ситуациядан өздігінен шығу,

сабақта проблемалық сұрақтарды өмірмен байланыстыра отырып қою. Оқушылар арасында бәсекелестікті арттыратын тапсырмалар беріп, тапсырмаларды сыни тұрғысынан ойлау арқылы бағыттап беріп, сабақ жоғары деңгейде өтілді деген пікірлер айтылып осы бірінші, Lesson study зерттеу сабағымен тоқтатылды.

5 «В» сыныбына жүргізілген зерттеу жұмыстарының анықтамасы

Бүгінгі мұғалімнің жетістігін оқушыларға өзінің берген білімі мен біліктерін үйретумен бағалап қоймайды, сонымен бірге ол өсіп келе жатқан ұрпақты жаңа белгісіз жағдайда әрекет етуіне, олардың өз бетіндік әрекеті мен шығармашылығын дамытуға, қоғам өміріне белсене қатысу үшін ақпаратты өз бетінше табу, талдау, құрылымдау мен тиімді пайдалану икемділіктерін қалыптастыруға қаншалықты тиімді жағдай жасағандығымен бағалайды.

Оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнен өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыру талап етеді. Ол мұғалімнің кәсіптік құзыреттілігімен тікелей байланысты. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі — оның жан-жақты білімінен, ұстаздық шеберлігімен, оқытудың жаңа әдістерін меңгеруімен және сол әдістерді тиімді пайдалануымен өлшенеді. Әрбір оқу пәні бойынша білім, білік, дағдыны ғана игеру оқушы құзыреттілігі үшін жеткіліксіз болып отыр. Оқыту туралы сындарлы түсінік оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнің өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыруын талап етеді.

Мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді әдісі бұл Lesson Study. Lesson Study - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл.

Lesson Study – ге жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдап, құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study -дің циклін өткізген соң мұғалімдер педагогикалық тәсілдерді түрлендіріп немесе жетілдіріп, кейіннен ашық Lesson study, таныстырылым өткізу, баспада жариялау арқылы әріптестеріне таратады. Lesson Study циклін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлап орыс тілі пәні мұғалімі Азимова М.Б Lesson Study тәсілін жүзеге асыру үшін топ мүшелерімен ақылдаса келе, «Деңгейлеп, саралап оқыту технологиясын қолданудың тиімділігі» тақырыбы бойынша 5 «В» сыныбында Lesson Study жүргізу жоспарланды. Сыныпта 23 оқушы. Соның ішінде 4 оқушыны саралап, 2 ұл бала Ибрагимов Ризван және Меербек Аян, 2 қыз бала Абдул Гафор Самира, Меербек Аяна алынды. Жалпы сыныптың білім көрсеткіші—52 % құрайды. Сыныптың білім деңгейі мен сыныптың белсенділігі мен бәсекелесе, жарыса оқу деңгейі орташа. Сондықтан осы сынып оқушылардың таным белсенділігін арттыру, қызығушылығын ояту, білім сапасын көтеру таңдалды. Оқушылар С деңгейіне бөлінді.

Қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі: Азимова М.Б

Бірінші сабақтың тақырыбы: «Атымтай Жомарт» әңгімесі.

Бірінші Lesson Study-ды талқылау барысында:

С-деңгейіндегі оқушыларға тапсырмалар берілді. Бұл оқушылардың белсенділігі мен қызығушылығының артуына алып келді. Берілген тапсырманы қызығушылықпен орындап отырды. Сонымен қатар ауызша және

Әйлемде қалай қолдану жолдары жайлы сұрақтар қойылды. Абдул Гафор Самира мен Ибрагимов Ризван мұғалімнің көмегімен жауап беруге тырысты. Бұл сабақта Меербек Аян, Меербек Аяна белсенді қатысты, тақырыпты жақсы меңгерді.

Оқушылардың нәтижесін жақсарту үшін Lesson Studyде шығармашылық жұмысқа көбірек көңіл бөлу, оқушылардың өзіне айтқызу, кез-келген ситуациядан өздігінен шығу, сабақта проблемалық сұрақтарды өмірмен байланыстыра отырып қою. Оқушылар арасында бәсекелестікті арттыратын тапсырмалар беру, тапсырмаларды сын тұрғысынан ойлау арқылы бағыттап беру деген мәселелер ескерілсін деген пікірлер айтылды. Бұл пікірлер екінші Lesson Study-де өткізілетін сабақ жоспарына енгізілді.

Екінші сабақ тақырыбы: Б.Соқпақбаев «Менің атым-Қожа» Менің атым....

Екінші Lesson Study барысында дифференциалды әдісі, өзін-өзі бағалау әдістері қолданылды. Оқушылар сөйлемдерді жылдамдықта дұрыс құрап, тақырыпқа байланысты "Деңгейлік сөздер" арқылы оқушылар тапсырмаларын орындады. Оқушылар тапсырмаларды теориялық білімдерімен ұштастыра білді. Сабақ соңындағы талдау жүргізу арқылы С деңгейіндегі оқушылардың сабаққа деген қызығушылығы төмен болмағанын анықтадық. Сабақ беруші мұғалімнің басты міндеті оқушы бойында сабаққа деген қызығушылықты ояту, қозғалысты бақылау, болдыру. С деңгейіндегі оқушылардың іс-әрекетін бақылау үшін зерттеу тобындағы мұғалімдерге жеке-жеке тапсырмалар ұсынылды. Сабақ соңында жүргізілген рефлексия көрсеткендей: оқушыларға сабақ өткізу әдісі, ондағы берілген тапсырмалар ұнады.

Сонымен, Lesson study зерттеу жобасы бойынша алған нәтижелер келесідей болды:

С деңгейіндегі оқушылар процесті бақылайды, топ мүшелері атынан спикер ретінде ой білдіреді, кейбір тапсырмаларды Абдул Гафор Самира мен Ибрагимов Ризван сыныптастарының көмегімен орындайды, қиындықтарды көтере алады және өз мүмкіншіліктерін біледі. Зерттеудегі С деңгейіндегі Меербек Аян, Меербек Аяна оқушыларының өзін-өзі реттеу, қалыптастыру, өз бетінше білім алу және қазақ тілі пәнінен, білімін дамыту қабілеттерінің өсуін байқадық. Жалпы сыныптың пән бойынша білім сапасы—59 % құрады. Бұл кезеңде екінші Lesson Study-де жіберілген кемшіліктерге талдау жасалып, олар түзетілді. Әр оқушының ойын жеткізуіне мүмкіндік туғызу, оқушы ойының дамуына қолдау көрсету, алған білімдерін өмірде дұрыс пайдалана білу секілді мәселелер үшінші Lesson Study-де қамтылуы керектігі айтылды. Бұл пікірлер үшінші Lesson Study өткізілетін сабақ жоспарына енгізілді.

Үшінші сабақтың тақырыбы: М.Қабанбаев «Бауыр» әңгімесінің тақырыбы мен идеясы.

Үшінші Lesson Study С деңгейдегі оқушылар Абдул Гафор Самира мен Ибрагимов Ризван, Меербек Аян, Меербек Аяна тапсырмаларды орындауға көп шықты. Берілген тапсырмаларға белсене қатысып отырды. Сұрақтарға дұрыс жауап берді.

Қалған оқушылар бұл сабақта да алдына жан салмады. Берілген тапсырманы мүлтіксіз орындап, қойылған сұраққа жауап беріп отырды. Үшінші Lesson Study сәтті өтті.

5 «Е» сыныбына жүргізілген зерттеу жұмыстарының анықтамасы

Бүгінгі мұғалімнің жетістігін оқушыларға өзінің берген білімі мен біліктерін үйретумен бағалап қоймайды, сонымен бірге ол өсіп келе жатқан ұрпақты жаңа белгісіз жағдайда әрекет етуіне, олардың өз бетіндік әрекеті мен шығармашылығын дамытуға, қоғам өміріне белсене қатысу үшін ақпаратты өз бетінше табу, талдау, құрылымдау мен тиімді пайдалану икемділіктерін қалыптастыруға қаншалықты тиімді жағдай жасағандығымен бағалайды.

Оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнен өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыру талап етеді. Ол мұғалімнің кәсіптік құзыреттілігімен тікелей байланысты. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі — оның жан-жақты білімінен, ұстаздық шеберлігімен, оқытудың жаңа әдістерін меңгеруімен және сол әдістерді тиімді пайдалануымен өлшенеді. Әрбір оқу пәні бойынша білім, білік, дағдыны ғана игеру оқушы құзыреттілігі үшін жеткіліксіз болып отыр. Оқыту туралы сындарлы түсінік оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнің өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыруын талап етеді.

Мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді әдісі бұл Lesson Study. Lesson Study - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл.

Lesson Study – ге жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдап, құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study -дің циклін өткізген соң мұғалімдер педагогикалық тәсілдерді түрлендіріп немесе жетілдіріп, кейіннен ашық Lesson study, таныстырылым өткізу, баспада жариялау арқылы әріптестеріне таратады. Lesson Study циклін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлап қазақ тілі пәні мұғалімі Данақбаева М Lesson Study тәсілін жүзеге асыру үшін топ мүшелерімен ақылдаса келе, «Деңгейлеп, саралап оқыту технологиясын қолданудың тиімділігі» тақырыбы бойынша 5 «Е» сыныбында Lesson Study жүргізу жоспарланды. Сыныпта 30 оқушы. Соның ішінде 4 оқушыны саралап, Амирханқызы Айзере, Берікқызы Әлия, Сәрсенбай Бану, Темірқұл Тоғжан алынды. Жалпы сыныптың білім көрсеткіші—53 % құрайды. Сыныптың білім деңгейі мен сыныптың белсенділігі мен бәсекелесе, жарыса оқу деңгейі орташа. Сондықтан осы сынып оқушылардың таным белсенділігін арттыру, қызығушылығын ояту, білім сапасын көтеру таңдалды. Оқушылар С деңгейіне бөлінді.

Қазақ тілі мен әдебиет пәні мұғалімі: Данақбаева М

Бірінші сабақтың тақырыбы: «Атымтай Жомарт» әңгімесі.

Бірінші Lesson Study-ды талқылау барысында:

С-деңгейіндегі оқушыларға тапсырмалар берілді. Бұл оқушылардың белсенділігі мен қызығушылығының артуына алып келді. Берілген тапсырманы қызығушылықпен орындап отырды. Сонымен қатар ауызша және сөйлемде қалай қолдану жолдары жайлы сұрақтар қойылды. Амирханқызы Айзере, Берікқызы Әлия мұғалімнің көмегімен жауап беруге тырысты. Бұл сабақта Сәрсенбай Бану, Темірқұл Тоғжан белсенді қатысты, тақырыпты жақсы меңгерді.

Оқушылардың нәтижесін жақсарту үшін Lesson Studyде шығармашылық жұмысқа көбірек көңіл бөлу, оқушылардың өзіне айтқызу, кез-келген ситуациядан өздігінен шығу, сабақта проблемалық сұрақтарды өмірмен

айланыстыра отырып қою. Оқушылар арасында бәсекелестікті арттыратын тапсырмалар беру, тапсырмаларды сын тұрғысынан ойлау арқылы бағыттап беру деген мәселелер ескерілсін деген пікірлер айтылды. Бұл пікірлер екінші Lesson Study-де өткізілетін сабақ жоспарына енгізілді.

Екінші сабақ тақырыбы: Б.Сокпақбаев «Менің атым-Қожа» Менің атым....
Екінші Lesson Study барысында дифференциалды әдісі, өзін-өзі бағалау әдістері қолданылды. Оқушылар сөйлемдерді жылдамдықта дұрыс құрап, тақырыпқа айланысты "Деңгейлік сөздер" арқылы оқушылар тапсырмаларын орындады. Оқушылар тапсырмаларды теориялық білімдерімен ұштастыра білді. Сабақ соңындағы талдау жүргізу арқылы С деңгейіндегі оқушылардың сабаққа деген қызығушылығы төмен болмағанын анықтадық. Сабақ беруші мұғалімнің басты міндеті оқушы бойында сабаққа деген қызығушылықты ояту, қозғалысты бақылау, болдыру. С деңгейіндегі оқушылардың іс-әрекетін бақылау үшін зерттеу тобындағы мұғалімдерге жеке-жеке тапсырмалар ұсынылды. Сабақ соңында жүргізілген рефлексия көрсеткендей: оқушыларға сабақ өткізу әдісі, ондағы берілген тапсырмалар ұнады.

Сонымен, Lesson study зерттеу жобасы бойынша алған нәтижелер келесідей болды:
С деңгейіндегі оқушылар процесті бақылайды, топ мүшелері атынан спикер ретінде ой білдіреді, кейбір тапсырмаларды Амирханқызы Айзере, Берікқызы Әлия сыныптастары көмегімен орындайды, қиындықтарды көтере алады және өз мүмкіншіліктерін біледі. Зерттеудегі С деңгейіндегі Сәрсенбай Бану, Темірқұл Тоғжан оқушыларының өзін-өзі реттеу, қалыптастыру, өз бетінше білім алу және қазақ тілі пәнінен, білімін дамыту қабілеттерінің өсуін байқадық. Жалпы сыныптың пән бойынша білім сапасы—62 % құрады. Бұл кезеңде екінші Lesson Study-де жіберілген кемшіліктерге талдау жасалып, олар түзетілді. Әр оқушының ойын жеткізуіне мүмкіндік туғызу, оқушы ойының дамуына қолдау көрсету, алған білімдерін өмірде дұрыс пайдалана білу секілді мәселелер үшінші Lesson Study-де қамтылуы керектігі айтылды. Бұл пікірлер үшінші Lesson Study өткізілетін сабақ жоспарына енгізілді.
Үшінші сабақтың тақырыбы: «М.Қабанбаев «Бауыр» әңгімесінің тақырыбы мен идеясы.

»

Үшінші Lesson Study С деңгейдегі оқушышылар Сәрсенбай Бану, Темірқұл Тоғжан Амирханқызы Айзере, Берікқызы Әлия тапсырмаларды орындауға көп шықты. Берілген тапсырмаларға белсене қатысып отырды. Сұрақтарға дұрыс жауап берді. Қалған оқушылар бұл сабақта да алдына жан салмады. Берілген тапсырманы мүлтіксіз орындап, қойылған сұраққа жауап беріп отырды. Үшінші Lesson Study сәтті өтті. Зерттеу тобындағы мұғалімдердің жүргізген бақылауларына талдау жасай отырып, оқушылардың қабілеті артқанын, сыныптағы психологиялық ахуалдың жақсарғанын, бір-бірімен диалог жүргізу арқылы өз ойларын негіздей алатындығын байқадық. Сабақтарда топтық жұмыс кезінде оқушылардың арасында жүргізілетін диалог олардың сыни тұрғыдан ойлау қабілеттерін дамытуға мүмкіндік берді. Lesson Study зерттеу жобасында, мұғалімдер оқушыларды бақылау дағдысын дамытты; Бұл зерттеу материалдары сабақ беретін мұғалімдер үшін маңызды болды. Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби құзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, сонынан ілестіріп көшбасшы бола алады. «Lesson Study- оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы» десек артық болмас!

зерттеу тобындағы мұғалімдердің жүргізген бақылауларына талдау жасай отырып, оқушылардың қабілеті артқанын, сыныптағы психологиялық ахуалдың жақсарғанын, «бірмен диалог жүргізу арқылы өз ойларын негіздей алатындығын байқадық. Бақтарда топтық жұмыс кезінде оқушылардың арасында жүргізілетін диалог оқушылардың сыни тұрғыдан ойлау қабілеттерін дамытуға мүмкіндік берді. Lesson Study зерттеу жобасында, мұғалімдер оқушыларды бақылау дағдысын дамытты; Бұл зерттеу материалдары сабақ беретін мұғалімдер үшін маңызды болды.

Тәжірибедегі «белсенді емес сыныптың» мәселесі бірден шешілмейді, бірақ оқушыны топтық жұмысқа тарта отырып, ашық сөйлесу, пікірін тыңдау арқылы ортаға әдейі әйімдеуді және «оқушы-мұғалім», «оқушы-оқушы» үдерісін үнемі дағдыға айналдырсақ, үнемі оқушы пікірімен санаса отырып, оларға ұнайтындай әдістерді қолдана отырып сабағымызды жоспарласақ ғасырдың талабына сай сындарлы ой айта алатын жеке тұлға тәрбиелей аламыз деген ойға келдік.

Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби құзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, соңынан ілестіріп көшбасшы бола алады. «Lesson Study- оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы» десек артық болмас!